УДК 336. 76.043.5
Коваленко В.В., д.е.н., професор
Одеський національний економічний університет

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУТНІСНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

У публікації підлягають розгляду питання щодо визначення сутнісного та функціонального аспектів розвитку вітчизняного фінансового ринку.Визначено інфраструктурні елементи вітчизняного фінансового ринку. Наводяться шляхи подальшого удосконаленням системи регулювання фінансового ринку та інструментів щодо управління ризиками, які виникають у процесі діяльності фінансових посередників.
Ключові слова: фінансовий ринок, фінансові посередники, макропруденційна політика, регулювання, нагляд, фінансові послуги, фінансові інструменти.

Kovalenko V.

FINANCIAL MARKET OF UKRAINE: ESSENTIAL AND FUNCTIONAL ASPECTS

In a publication are subject consideration of determining the essential and functional aspects of the domestic financial market.The article had the infrastructure elements of the domestic financial market.The ways of subsequent increase of further improve the system of regulation of financial markets and instruments to manage risks associated with the operations of financial intermediaries.
Keywords: financial market, financial intermediaries, macro-prudential policy, regulation and supervision, financial services, financial instruments.

Коваленко В.В.

ФИНАНСОВЫЙ РЫНОК УКРАИНЫ: СУЩНОСТНЫЕ И ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ

В публикации подлежат рассмотрению вопросы по определению сущностного и функционального аспектов развития отечественного финансового рынка. Определены инфраструктурные элементы отечественного финансового рынка. Приводятся пути дальнейшего совершенствования системы регулирования финансового рынка и инструментов по управлению рисками, возникающие в процессе деятельности финансовых посредников.
Ключевые слова: финансовый рынок, финансовые посредники, макропруденциальная политика, регулирование, надзор, финансовые услуги, финансовые инструменты.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні глобалізаційні процеси впливають на інтернаціоналізацію фінансових ринків, що призводить до розвитку двосторонніх та багатосторонніх зав'язків між національними та іноземними регуляторами з метою створення системи міжнародного співробітництва попередження та нейтралізації системних ризиків, регулювання сегментів фінансового ринку та інвестиційної діяльності.

За роки незалежності України в цілому сформовано інституційні засади функціонування фінансового ринку, однак він в певній мірі не відповідає міжнародним стандартам, викликам економіки країни. У цьому аспекті важливим є посилення його відкритості, доступності упорядкованості та конкурентного розвитку. Тому, актуальним питанням є дослідження функціонального та сутнісного аспекту розвитку вітчизняного фінансового ринку.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Значний науковий внесок у дослідження проблем розвитку фінансового ринку України зробили такі

вчені та фахівці, як Я. Белінської [6], О. Вовчак [1], Ж. Гарбар [2], Є. Майовця [3], В. Міщенка [4], С. Науменкової [5], Г. Терещенка [7], О. Шарова [8] та інших.

Цілі статті. Визначити сутнісний та функціональний аспекти розвитку фінансового ринку України та його вплив на економічний розвиток держави.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обгрунтуванням отриманих наукових результатів. В сучасних умовах фінансовий ринок є основним джерелом вільних грошових коштів для фінансування капіталовкладень реального сектору економіки. В останні десятиліття фінансовий ринок виступає ключовим елементом системи перерозподілу і трансформації заощаджень в інвестиції, за допомогою фінансових інструментів відбувається акумуляція вільних грошових коштів внутрішніх і зовнішніх інвесторів та передача їх суб'єктам економічної діяльності для продуктивного використання.

Сутнісна та функціональна характеристика вітчизняного фінансового ринку визначається його елементами, а саме: об'єкти, суб'єкти, принципи, функції, структурні ознаки (рис. 1).

Відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», об'єктами на фінансовому ринкувиступають фінансові послуги з випуску платіжних документів, платіжних карток, дорожніх чеків та/або їх обслуговування, кліринг, інші форми забезпечення розрахунків;довірче управління фінансовими активами; діяльність з обміну валют; залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення; фінансовий лізинг; надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту; надання гарантій та поручительств; переказ коштів; послуги у сфері страхування та у системі накопичувального пенсійного забезпечення;професійна діяльність на ринку цінних паперів, що підлягає ліцензуванню;факторинг;адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах;управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю; операції з іпотечними активами з метою емісії іпотечних цінних паперів; банківські та інші фінансові послуги [11].

За критеріями функціонального навантаження та приналежності суб'єктів до інфраструктури фінансового ринку відносять фінансові інститути:

Інститути-регулятори: державні регулятори - Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг; Національний банк України; Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; саморегулівні організації – Асоціація «Українські фондові торговці», Професійна асоціація учасників ринку капіталу та деривативів, Українська асоціація інвестиційного бізнесу. Їх діяльність пов'язана із забезпеченням виконання офіційних та не офіційних норм та правил.

Функціональні інститути: банки, кредитні спілки, ломбарди, фінансові компанії – перерозподіл вільних грошових коштів; страхові компанії, пенсійні фонди – перерозподіл ризиків; інститути спільного інвестування – перерозподіл власності. Функціональні інститути забезпечують акумуляцію та ефективний перерозподіл капіталу, збільшення ліквідності фінансових активів.

Інфраструктурні фінансові інститути: основні інфраструктурні інститути – організатори торгівлі; інститути, що забезпечують виконання угод (депозитарії, депозитарні установи, брокерські та дилерські установи, клірингові організації; допоміжні інфраструктурні інститути – інформаційно-аналітичні інститути (аудиторські фірми,

Рис. 1 Сутнісні та функціональні ознаки фінансового ринку
Джерело: складено автором з використанням матеріалів [2; 9, с. 18; 10, с. 7]

консалтингові фірми, інформаційні, рейтингові й аналітичні агентства, бюро кредитних історій); науково-дослідні установи.Інфраструктурні фінансові інститути забезпечують необхідні організаційно-економічні умови для функціонування усіх учасників фінансового ринку з метою координації їх дій, підвищення ефективності фінансових операцій.

На сьогодні, у світовій науковій літературі виділяють фондову (англо-американську) і банкоцентричну (євроконтинентальну) та ісламську моделі функціонування фінансових ринків.

Фондова модель фінансового ринку вважається класичною і характеризується розвиненою структурою інститутів фінансового ринку та емісією цінних паперів у зовнішньому фінансуванні. Зазвичай, фондовий ринок у світовій економіці виступає однією з основних ланок фінансового ринку. Характерною для англо-американської моделі вважається наявність державного контролю над ринком цінних паперів і перерозподіл фінансових потоків між контрагентами через інституцію фондового ринку.

Банкоцентрична модель відображає домінування кредитної форми фінансування з використанням інструментів боргу. Німецько-японська модель різниться від американської тим, що ключову роль у процесі перерозподілу фінансових потоків відіграють банківські установи, які володіють широким спектром діяльності: від класичних банківських операцій до операцій на фондовому ринку.

Ісламська модель базується на твердих релігійних переконаннях, забороні або на обмеженні відсоткової винагороди у фінансових операціях, тобто дохід залежить від частки участі в капіталі, а не від процентної ставки. У більшості країн ісламського світу фактично не розвинені ринки облігацій. Фінансові інструменти, що використовуються, певнимчином уніфіковані, оскільки фінансовий ринок ісламських держав є закритим, на ньому домінують переважно великі фірми, здебільшого засновані на сімейних традиціях [1, с. 8; 12, с. 207].

В Україні встановлена банкоцентрична модель, що визначається найбільшою питомою вагою активних операцій банків на фінансовому ринку, довгостроковим кредитуванням банківськими структурами та пріоритетністю розвитку банків як фінансових посередників (табл. 1).

Як свідчать дані таблиці 1, домінуючими на фінансовому ринку України залишаються банки, виходячи з обсягу надання банківських послуг та зобов'язань. Хоча у кількісному вираженні – вони мають тенденцію до скорочення, яке викликано діями Національного банку України щодо очищення банківської системи від неплатоспроможних банків.

Ситуація, яка склалася на сьогодні на фінансовому ринку, викликана сукупністю факторів ризику, які спричиняють негативний вплив на його розвиток. Автор статті погоджується з думкою Я. Бєлінської, відносно їх поділу на зовнішні та внутрішні, а саме:

Внутрішні: макроекономічне підгрунтя розвитку фінансового ринку; стан і тенденції розвитку ринку банківських послуг, грошово-кредитного ринку, валютного та фондового ринків, фіскальна політика держави.

*Зовнішні:*депресивність світової економіки обумовила зниження попиту на міжнародних ринках основної експортної продукції України, умови торгівлі додатково погіршилися внаслідок протекціонізму в країнах – торговельних партнерах; негативні тенденції в динаміці портфельних інвестицій; подальше збільшення відкритості економіки та інтеграції українського фінансового ринку до світової фінансової системи завдяки лібералізації державного регулювання, поліпшенню внутрішнього інвестиційного клімату та зняттю регулятивних перешкод для іноземних інвестицій, виходу українських інвесторів на світовий фінансовий ринок [6].

Таблиця 1

Основні показники діяльності фінансових посередників на фінансовому ринку України

Показники	Роки			
	2013	2014	2015	2016*
Страхові компанії				
Кількість страхових компаній, од.	407	382	361	323
Валові страхові премії, млн грн.	28662	26767	29736	24844
Валові страхові виплати, млн. грн.	4 652	5 065	2 187	6 271
Рівень валових виплат, %	16,2	18,9	27,2	25,2
Активи страхових компаній, млн грн.	37914	40530	36419	34302
Кредитні спілки				
Кількість кредитних спілок, од.	624	589	589	521
Кількість членів КС , тис. осіб	981	911	752	678
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках, тис. осіб	40,3	35,8	26,8	24,6
Кількість членів КС, які мають діючі кредитні договори, тис. осіб	233,6	214,5	169,9	153,2
Загальні активи, млн. грн.	2 599	2 598	2 193	2 193
Недержавні пенсійні фонди				
Кількість недержавних пенсійних фондів, од.	81	76	72	65
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	61,4	53,9	58,1	61,5
Загальна кількість учасників НПФ, тис. осіб	840,6	832,5	834,2	833,0
Загальна вартість активів НПФ, млн. грн.	2090	2479	2107	2077
Пенсійні внески, млн. грн.	1588	1738	1866	1876
Пенсійні виплати, млн. грн	300	350	528	608
Банки				
Кількість зареєстрованих банків, од.	180	163	117	100
Кредити надані, млнгрн.	911402	1006358	965063	938 854
Активи банків, млн грн.	1278095	1316852	1 254385	1282535
Зобов'язання банків, млн грн.	1085496	1168829	1 150672	1131169
Фінансові компанії та лізингодавці				
Кількість зареєстрованих фінансових компаній, од.	377	415	571	642
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів, млн грн.	4462	3 540	5 521	2292
Надання позик, млн грн.	4 462	3 444	1 849	1443
Надання порук (поручительств), млн грн.	2 556	52,0	88,3	315
Вартість укладених договорів фінансового лізингу фінансовими компаніями, млн грн.	211,2	257,4	20,2	14,4
Факторинг, млн грн.	10040	23526	16556	11318
Активи фінансових компаній, млн. грн.	39781	51265	64960	78659

Джерело: складено автором з використанням матеріалів [13; 14]

*2016 – станом на 01.09.2016 р.

До основних ризиків, які впливають на розвиток вітчизняного ринку України, слід віднести:

– *системні ризики та дисбаланси*: невідповідність обсягів і структури сукупної пропозиції характеристикам сукупного попиту, що вирішується за рахунок імпорту із відповідним тиском на платіжний баланс, валютний ринок і темпи інфляції; розриви в обсягах фінансування інвестиційного та споживчого попиту, що живлять диспропорції між сукупним попитом і пропозицією; різновекторність впливу імпорту, що в короткостроковому періоді підтримує рівновагу товарно-грошових ринків і справляє «охолоджувальний» вплив на інфляційні тенденції, проте містить довгостроковий потенціал розгортання девальваційних тенденцій; низька ефективність трансмісійного

механізму, що утруднює трансформацію заощаджень населення в інвестиції та посилює розрив між темпами розвитку реального і фінансового секторів економіки; гостра необхідність у валютній стабільності й потреба у відновленні рівноваги платіжного балансу і збереженні золотовалютних резервів за рахунок девальвації, що веде до неузгодженості інфляційної, процентної й курсової динаміки; суперечність між завданнями монетарної політики НБУ в частині необхідності підтримання низьких темпів інфляції, стабільності вітчизняної валюти та забезпечення достатнього рівня ліквідності банківської системи для активізації кредитування і стимулювання економічного зростання; необхідність зниження процентних ставок для відновлення кредитування інвестиційного процесу за потреби стимулювання припливу коштів на депозити; неузгодженість фіскального та монетарного впливів, коли пом'якшення бюджетної політики і зростаючі соціальні виплати вимагають жорсткої монетарної політики для збереження внутрішньої рівноваги; дилема економічної політики, що полягає в необхідності розвитку на основі оновлення основного капіталу за реальної можливості швидкого відновлення економічного зростання лише за рахунок експорту; залежність від зовнішньої кон'юнктури через суттєву концентрацію вітчизняної економіки; суперечність між потребою використання зовнішніх фінансових ресурсів для відновлення високих темпів зростання та необхідністю зменшення зовнішньої фінансової залежності, яка «виносить» головні важелі прискорення економічного зростання поза сферу впливу вітчизняних органів регулювання; невідповідність обсягів фінансування секторів економіки ефективності використання залучених ними ресурсів; суттєва роль держави як регулятора та високі ризики бізнесу, конфлікти інтересів та олігополія на більшості товарних ринках [6, с. 50-51; 14, с. 446; 15, с. 31-32].

–*обмеження на шляху відновлюваного розвитку*: неможливість застосування рекомендацій і схем економічної політики із досвіду західних країн через принципову відмінність структури вітчизняної економіки та економік розвинених країн: у останніх система галузевих комплексів тісно пов'язана з кінцевим споживанням, тоді як в Україні – з експортом і зовнішнім попитом; нестача оптимальних за вартістю і термінами ресурсів, зокрема в розпорядженні держави для стимулювання інвестиційного процесу; висока вартість і нестійкість джерел залучення коштів банківською системою, що загострює конкуренцію за депозити населення і призводить до утримання завищених процентних ставок; низька прибутковість вітчизняних підприємств, що обмежує їхні можливості само фінансувати інвестиції і залучати банківські кредити на цілі модернізації; високі ризики та несприятливість інвестиційного середовища;низька частка заощаджень у ВВП та недостатня норма нагромадження через деформації трансмісійного механізму монетарної політики, що знижує макроекономічну ефективність діяльності банківської системи [6, с. 52; 14, с. 446].

Принципово, вирішення окреслених проблем можливе через удосконалення системи регулювання та нагляду за фінансовими посередниками. Автор статті, у наукові праці [16, с. 44], визначає, що одним з основних елементів «аварійного пакету реформ», - неплатоспроможні банки / фінансові установи, які загрожують макроекономічною дестабілізацією і фіскальними ризиками, панічними настроями вкладників і інвесторів; здоровий фінансовий ринок є обов'язковим для відновлення довіри (довіра вкладників і інвесторів) і збільшення внутрішніх заощаджень та міжнародних інвестицій, які є необхідними передумовами для фінансування стійкого

зростання (фінансування малого та середнього бізнесу, якість / оновлення технологій і експортне фінансування, інфраструктура).

Слід звернути увагу на те, що регулювання фінансового ринку здійснюється на засадах міжнародних стандартів (табл. 2).

Таблиця 1

Міжнародні стандарти регулювання фінансових ринків

Сфера регулювання	Стандарт	Регулююча організація
Транспарентність у сфері фінансової і грошово-кредитної політики	Кодекс транспарентності при проведенні грошової і фінансової політики	МВФ
Транспарентність у сфері фіскальної політики	Кодекс транспарентності фіскальної політики	МВФ
Розповсюдження інформації	Спеціальний стандарт розповсюдження інформації	МВФ
Банкрутство	Банкрутство і права кредиторів	Світовий банк
Корпоративне управління	Принципи корпоративного управління	ОЕСР
Бухгалтерський облік та фінансова звітність	Міжнародні стандарти фінансової звітності	Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності
Аудит	Міжнародні стандарти аудиту	Міжнародна федерація бухгалтерів
Платіжна система і розрахунки	Основоположні принципи функціонування платіжних систем	Комітет з платіжних і розрахункових систем
Цілісність ринку	40 рекомендація + 9 спеціальних Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмивання грошей	FATF
	Спеціальні рекомендації з запобігання фінансування тероризму	
Банківський нагляд	Основні принципи ефективного банківського регулювання та нагляду	Базельський комітет з банківського нагляду
Регулювання фондового ринку	Цілі та принципи регулювання фондового ринку	Міжнародна організація комісій з цінних паперів
Страховий нагляд	Основні принципи для страхових регуляторів	Міжнародна асоціація регуляторів страхового ринку

Джерело: систематизовано автором за матеріалами [4; 16; 17; 18]

У наукових дискусіях достатньо тривалий час обговорюється питання щодо створення у якості наглядового та регулюючого органу за фінансовим ринком – мегарегулятора. Автор статті підтримує думку Л. Кривенко та О. Ісаєвої [19, с. 35], що у найближчі декілька років створення в Україні мегарегулятора неможливе, оскільки НБУ має конституційний статус (гарантія функціонування цього органу закріплена Конституцією

України). Діяльність двох державних комісій, котрі регулюють фінансовийринок, обумовлена відповідними законами. Для створення нового регулюючого органу, що поєднав би всі функції вказаних органів, необхідне внесеннязмін до багатьох нормативно-правових актів, процес прийняття яких можебути доволі тривалим.

Аргументи авторів проти створення мегарегулятора ґрунтуються на позиціях експертів МВФ: мінімізація ефекту економії масштабу – за бюрократичного впливу органів регулювання можлива ситуація, коли мегафінансовий наднаціональний орган

нагляду і контролю витрачатиме зекономлені кошти на власне функціонування; розпорошення об'єктів регулювання – нагляду й регулюванню підлягає максимальна кількість об'єктів, що діють у різних сегментах фінансового ринку, а в мегарегулятора може виникнути прагнення узгодити їх; обмеженість синергії та інтеграції – різні фінансові установи

потребують неоднакових підходів до нагляду й регулювання, що може перешкоджати синергетичному ефекту [7, с. 117].

З нашої точки зору, ураховуючи проблеми, які пов'язані з розвитком фінансового ринку та реального сектору економіки, доцільним є запровадження в Україні моделі регулювання та нагляду на основі «двох вершин» (рис.2).

Таким чином, необхідна трансформація системи регулювання за фінансовими посередниками з точки зору інституційного визначення регулюючих органів та запровадження в повному обсязі системи макропруденційної політики.

У 2010 р. G30 було визначено чотири основні відмінності макропруденційної політики від грошово-кредитної, бюджетно-податкової, інвестиційної політик [20], а саме:

– Ступінь охоплення: політика реагування на рівні фінансової системи загалом;

– Мета: макропруденційна політика спрямована на підвищення стійкості фінансової системи та обмеження системних ризиків, які поширюються всередині фінансової системи через взаємопов'язаність фінансових інститутів, їх спільну уразливість до шоків і схильність діяти проциклічно, що посилює волатильність фінансового циклу;

– Види інструментів: у макропруденційній політиці бажано використовувати інструменти зі змінними й фіксованими характеристиками з метою зниження системного ризику та підвищення стійкості фінансової системи до абсорбції системних шоків;

– Рекомендації для установ: ті з них, що відповідають за імплементацію макропруденційної політики, повинні інформувати та отримувати відомості щодо монетарної, фіскальної та інших видів державної політики, а також надавати рекомендації відповідно до власних повноважень іншим агенціям.

Згідно з документами G30 і МВФ, макропруденційна політика доповнює, але не підміняє собою зміст макроекономічної та структурної політики, а також пруденційного нагляду [5, с. 55].

На сьогодні в організаційній структурі Національного банку України створено департамент фінансової стабільності, основними повноваженнями якого є реалізація стратегії макропруденційної політики, а саме:аналіз фінансової стабільності, у тому числі аналіз системних ризиків, що загрожують стійкості фінансової системи, розроблення модельного інструментарію та регулярне проведення стрес-тестування фінансового,(банківського) сектору; розроблення інструментарію макропруденційної політики для запобігання системним кризам і мінімізації негативних наслідків макроекономічних шоків; аналітична та адміністративна підтримка діяльності міжвідомчої Ради з фінансової стабільності, Комітету з фінансової стабільності НБУ та координація робіт з питань фінансової стабільності.

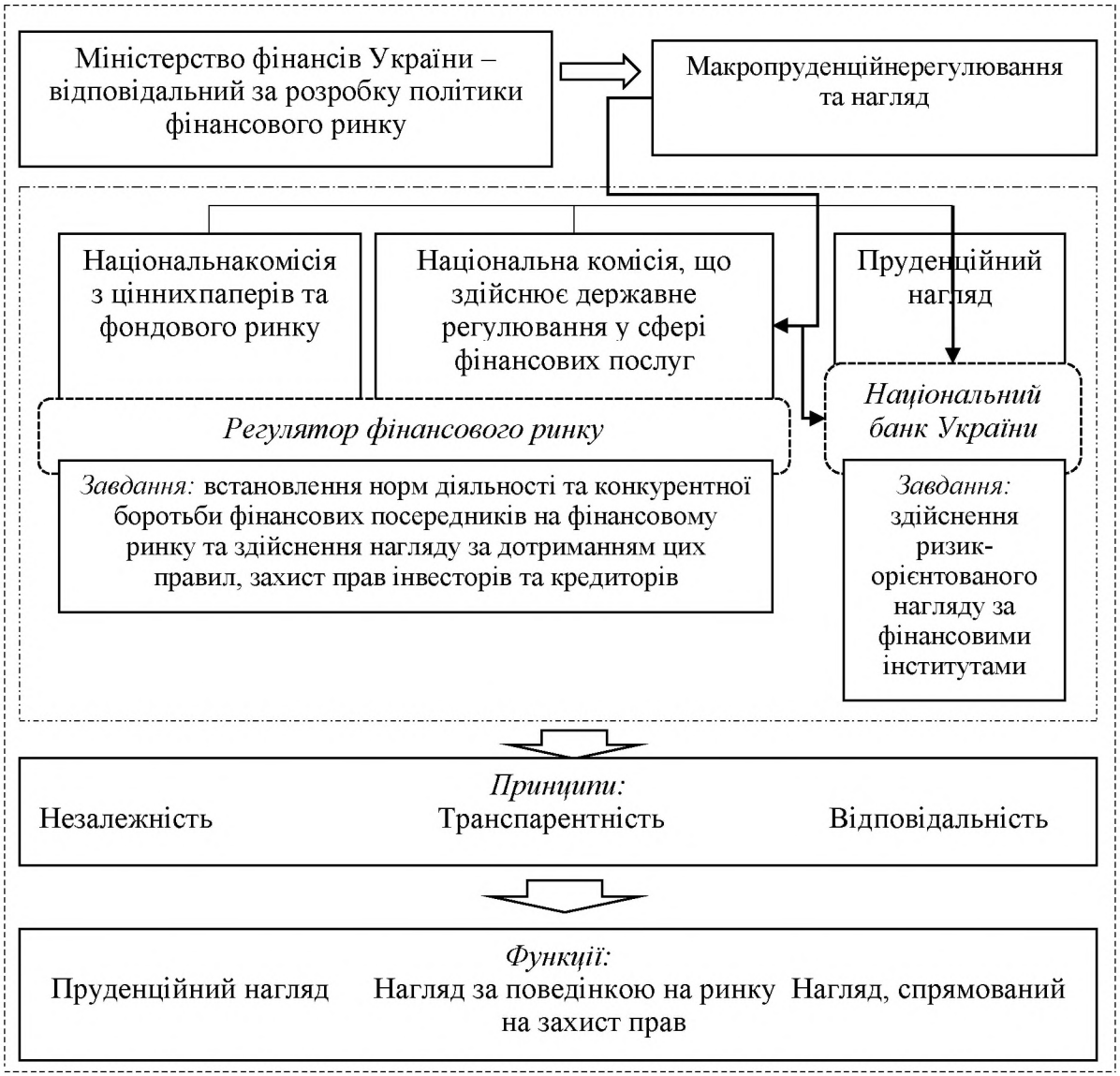

Рис. 2 Інфраструктура регулювання та нагляду за фінансовимипосередниками на основі моделі «двох вершин»

Джерело: розробка автора

Висновки.Таким чином, подальше удосконалення системи регулювання банків України базується на реалізації стратегії макропруденційного регулювання та нагляду. Посилення функції макропруденційного нагляду повинно відбуватися на основі побудовиформалізованого процесу аналізу ризиків фінансового ринку та прогнозування виникнення системних криз у майбутньому. Запровадження інструментів макропруденційного нагляду, у тому числі – резервування капіталу банків в контроциклічних цілях.

Фокус нагляду за окремими фінансовими посередниками необхідно змістити з виконання нормативних вимог на превентивне управління ризиком. З цією метою за необхідне є покращення функціонування мікропруденційного нагляду та побудови потужної системи раннього реагування задля виявлення ризиків.

Оздоровлення фінансового ринку через спрощення процедур реструктуризації / банкрутства підприємств (корпоративних і приватних), створення перехідного банку, перегляд мандатів та управління державними банками.

Ефективно діючий фінансовий ринок може бути створений на основі цілісної науково обґрунтованої державної політики. Вагомими слід вважати заходи, пов'язані з перспективами дерегуляції фінансового ринку та державним регулюванням у тих його сегментах, які мають пріоритетне значення для національної економічної безпеки.

Список використаних джерел

1.Вовчак О.Д. Структуризація фінансового ринку України / О.Д. Вовчак, Канцір І.А. // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2012. – №2 (14). – 7-9.
2.Гарбар Ж.В. Розвиток інститутів інфраструктури фінансового ринку України / Ж.В. Гарбар // Вісник Львівського університету. Серія «Економіка». – 2013. – Вип. 50. – С. 32-42.
3.Майовець Є. Розвиток фінансового ринку як передумова економічного зростання в Україні / Є. Майовець, Х. Флюд // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 9. – С. 88-91.
4.Міщенко В. Підвищенняефективностірегулювання та нагляду за фінансовим сектором України / В. Міщенко // ВісникНаціонального банку України. – 2010. – № 8. – С. 4-9.
5.НауменковаС.В. Макропруденційні інструменти в механізмі забезпечення фінансової стабільності // С.В. Науменкова, В.І. Міщенко // Фінанси України. – 2015. - № 10. – С. 53-76.
6.Ризики післякризового розвитку фінансового сектору України: джерела, оцінки, інструменти стабілізації : аналіт. доп. / Я. В. Белінська, Д. С. Покришка, О. О. Молдован, А. П. Павлюк [та ін.] ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. :НІСД, 2013. – 72 с.
7.Терещенко Г.М. До питання створення мегарегулятора на фінансовому ринку України / Г.М. Терещенко, К.В. Клименко. – Фінанси України. – 2016. - № 2. – С. 111-127.
8.Шаров О. Концептуальні засади створенняконкурентоспроможного ринку фінансовихпослуг //ФінансовийринокУкраїни. – 2008. – №. 7-8. – С. 9-13.
9.ЕшС.М. Фінансовий ринок: навч. посіб. / С.М. Еш. – 2-ге вид. – К.: ЦНЛ, 2011. – 528 с.
10. БазелевичВ.Д. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах / В.Д. Базелевич // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С.5-12.
11. Про фінансовіпослуги та державнерегулюванняринківфінансовихпослуг [Електронний ресурс]: закон України, прийнятий Верховною Радою України від 12.07.2001 № 2664-III. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14.
12. Школьник І.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: монографія / І.О. Школьник. – Суми: Мрія-1, УАБС НБУ. – 2008. – 348 с.
13. Огляд ринків [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://nfp.gov.ua/content/oglyad-rinkiv.html. – Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг.
14. Коваленко В.В. Грошово-кредитна політика та її вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України / В.В. Коваленко //Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 12. – С. 445-449.
15. Міщенко В.І. Роль і функції монетарного трансмісійного механізму в забезпеченні цінової стабільності / В.І. Міщенко // Фінанси України. – 2015. - № 1. – 29-46.
16. Коваленко В. В. Реформування та стратегічний розвиток фінансової системи України / В. В. Коваленко // ScienceRise. – 2015. – № 2/3 (7). – С. 43-46.
17. ГарбарЖ.В. Вплив державних регуляторів на розвиток фінансового ринку / Ж.В. Гарбар / Агросвіт. – 2014. – № 8. – С. 30-36.
18. ЕвстратиенкоН.Н. Интеграциянфинансовогорегулирования: мировойопыт / Н.Н. Евстратиенко, А.В. Турбанов / Деньги и кредит. – 2013. – № 10. – С. 8-13.
19. Кривенко Л. В. Доцільність запровадження моделі мегарегулятора фінансового ринку в Україні / Л. В. Кривенко, О. В. Ісаєва // Економічний часопис – XXI. – 2015. – № 3-4 (2). – С. 33-36.
20. EnhancingFinancialStabilityandResilience: MacroprudentialPolicy, ToolsandSystemsfortheFuture : SpecialreportofWorkingGrouponMacroprudentialPolicy / GroupofThirty. – Washington, 2010. – 86 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.group30.org/images/PDF/Macroprudential_Report_Final.pdf.

УДК 336.1
Ковальчук М.В., аспірант
Івашина О.Ф., д.е.н., професор
Університет митної справи та фінансів України

ІМПЕРАТИВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

У статті досліджується сутність поняття імперативів як визначальних обставин, умов та детермінант суспільних та фінансово-економічних явищ і процесів. Розглядаються особливості формування та роль інституціональних імперативів в системі фінансової безпеки держави.

Ключові слова: фінансова безпека держави, інституціональні імперативи, державні інститути.

Kovalchuk M., Ivashyna A.